

Kiriku Elu

Eesti Katoliiklaste Häälekandja

I.(175)

Oktoober

2003

Ema Teresa
õndsakskuulutamine

Peapiiskop Peter Stephan
Zurbriggeni läkitus

Thomas Merton:
“Elu ja pühadus”
(järg)

Perekonna kriis kui
ühiskonna kriis

Sisukord

Vaimulik sõnum	3
Usuküsimused	
Thomas Merton. <i>Elu ja pühadus</i> (järg)	4
Ema Teresa Kalkuttast	
Õnnis Ema Teresa Kalkuttast	6
Halastuse Misjonäride Ordu	
Intervjuu õde Nirmalaga	10
Halastuse misjonärid Eestis	11
Moraal	
Perekonna kriis kui ühiskonna kriis	12
Pereliikmed peavad omavahel rohkem rääkima	13
Kristus on ainuke Päästja	14
Kirik maailmas	
Entsüklika <i>Ecclesia de Eucharistia</i>	15
Uudiseid maailmast	16
Koguduse kroonika	18

Kiriku Elu

Eesti Katoliiklaste Häälkandja

1. (175.) 2003

Toimetuse: Msgr. Philippe Jourdan,
diakon Peeter Valk, Helve Trumann,
Aive Haljand

Küljendus: Aive Haljand, Krista Hirvoja

Aadress: Vene 18, Tallinn 10123

Väljaandja: Rooma-Katoliku Kirik Eestis

Trükitöö: Spin Press AS, Tallinn

Teenistuste ajad

PÜHADE APOSTLITE PEETRUSE JA PAULUSE KOGUDUS TALLINNAS

Vene 18, Tallinn 10123
tel 6 446 367 või 6 444 678

P	10.00	poolakeelne püha Missa
	11.30	eestikeelne püha Missa, adoratsioon
	18.00	venekeelne püha Missa
E	8.00	eestikeelne püha Missa, adoratsioon ja roosipärg
	18.00	eestikeelne püha Missa
T	8.00	eestikeelne püha Missa, adoratsioon ja roosipärg
	18.00	eestikeelne püha Missa
K	8.00	eestikeelne püha Missa, adoratsioon ja roosipärg
	18.00	eestikeelne püha Missa
N	8.00	eestikeelne püha Missa
	18.00	poolakeelne püha Missa
R	8.00	eestikeelne püha Missa, adoratsioon ja roosipärg
	18.00	eestikeelne püha Missa
L	8.00	ladinakeelne püha Missa
	18.00	inglisekeelne püha Missa (Pühapäevamissa)

DOMINIKLASTE KLOOSTRI KABEL

Müüriku 33, Tallinn 10123

tel. 6 464 219

E,K,R	12.00	eestikeelne püha Missa
T,N	19.00	venekeelne püha Missa
E	19.00	Taizé palvus
K	19.00	vesper ja adoratsioon

PIRITA KLOOSTRI KABEL

Merivälja tee 18, Tallinn 11911

tel. 6 055 000

P	10.00	eestikeelne püha Missa
E,T,N,R	7.30	eestikeelne püha Missa
K	17.00	eestikeelne püha Missa

PÄRNU PÜHA APOSTEL JOHANNESSE KABEL

Karusselli 27, Pärnu 80015

P 12.00 püha Missa

TARTU PÜHIMA NEITSI MAARJA PÄRISPATUTA SAAMISE KIRIK

Veski 1-1A, Tartu 51005

tel (7) 422 735; faks (7) 421 841

P	10.30	poola- ja venek. p. Missa
	12.00	eestikeelne püha Missa
E,N,R	18.00	püha Missa
N	19.00	adoratsioon
K	8.00	püha Missa
L	8.30	püha Missa

iga päev enne Missat roosipärg

VALGA PÜHA VAIMU KIRIK

Maleva 8, Valga 68204

tel (76) 68 742

P	10.00	venekeelne p. Missa
	11.30	eestikeelne p. Missa
E,K-L	8.00	püha Missa
T	19.00	püha Missa

(oktoober-märts kell 18.00)

AHTME PÜHA ASSISI FRANCISCUSE KABEL

Sõpruse 82, Ahtme 31026

tel (33) 22 926

P	15.00	püha Missa
E-R	7.30	püha Missa
L	9.00	püha Missa

SILLAMÄE PÜHA JÜRI (GEORGI) JA

PÜHA ADALBERTI KIRIK

Ranna 20, 40202 Sillamäe skj - pk 187

P,L	11.00	püha Missa ja roosipärg
E-R	9.00	püha Missa ja roosipärg

NARVA PÜHA ANTONIUSE KABEL

Vabaduse 16, Narva 20307

P	9.30	püha Missa
	18.00	venek.p.Missa
E,K-R	18.00	püha Missa
T	8.00	venek.p. Missa
L	18.00	roosipärg ja venek. püha Missa

KIVIÖLI PÜHA KLARA KIRIK

P	11.30	püha Missa
E,T	16.00	püha Missa

RAKVERE KABEL

Heina 9

P	8.30	püha Missa
L	16.30	püha Missa

KOHTLA-JÄRVE

Pensionäride Päevakeskus, Järveküla tee 57

N	15.00	püha Missa (suvel 16.00)
R	17.00	püha Missa

SOMPA KULTUURIMAJA

L	12.00	püha Missa
---	-------	------------

ASERI

K	11.00	püha Missa
---	-------	------------

KUNDA

R	14.00	püha Missa
---	-------	------------

KREEKA-KATOLIKU KIRIK

Laboratooriumi 22

Tallinn 10133

tel. 6 411 963

P	11.00	püha Missa
---	-------	------------

**Armsad preestrid, orduvennad ja orduõed,
armsad vennad ja õed Kristuses!**

Kümme aastat tagasi, Johannes Paulus II apostoolse palverännu ajal kolmes Balti riigis (4.–10. septembril 1993), külastas **Jeesus Kristuse asemik** esimest korda ajaloos Eestit – Maarjamaad!

Kümme aastat tagasi suudles **apostel Peetruse ametijärglane** esimest korda ajaloos selle õilsa rahva maad ning tuli, et “avaldada lugupidamist tema religiooni ja ühiskonna ajaloole, milles võib sageli leida märke rahututest ja piinarikastest aegadest, aga ka rohkesti kuulsusrikkaid sündmusi ja vääriskaid mälestusi” (kõne saabumisel Tallinna lennujaama).

Kümme aastat tagasi oli **Püha Isa** esimest korda ajaloos Eestis, meie keskel, et kinnitada oma vendade usku (Lk 22,32) ja julgustada neid olema “*igaihe suhtes vastuvõtva armastuse tunnistajad*” ning andma oma panus “*õigluse ja tõe, üksmeele ja koostöö, vennaliku armastuse ja ühinemise edendamisele*” (jutlus pühalt missal Tallinnas Raekoja platsil).

Armsad vennad ja õed!

Püha Isa tahtis meenutada seda rõõmsat sündmust ning Ta saatis heal meelel **käitsi kirjutatud kirja**, mis on allkirjastatud 28. augustil 2003 – püha Augustinuse, piiskopi ja Kiriku doktori mälestuspäeval –, tema pontifikaadi kahekümne viiendal aastal.

Sellega jagab paavst meie rõõmu tolle sündmuse meenutamisel ja tähistamisel. Ta mõtleb armastusega meie kõigi peale ja tuletab meile meelde, et “iga kristlane on kõigi praeguse aja varjude ja raskuste ees seistes kutsutud olema “leek,” mis kiirgab ilmutatud tõe valgust ja soojust. Kristuse poolt rajatud üheainsa Kiriku elavate liikmetena on usklikel missioon kuulutada lootuse evangeeliumi ja näidata oma eluga, et ainult Kristuses on maailma pääste. Ainult Kristusel, kes on taevast alla tulnud leib, on igavese elu sõnad (võrdle Jh 6,41.68)” (kirjast).

Armsad vennad ja õed!

On möödunud kümme aastat, ent Püha Isa sõnad, mis ta oma pastoraalse külaskäigu ajal Eestis ütles, on ikka sama ajakohased ja olulised. Eile ja täna rõhutab Püha Isa missiooni, mis meie väikesele karjale on antud – väsimatult “töötada kõigi kristlaste ühtsuse nimel” (sealsamas). Kuulakem elava ja sügava tänutundega **Peetruse häält**, kelle nimi täna on Johannes Paulus II. Ta kutsub meid sel kolmanda aastatuhande kolmandal aastal “*sõudma sügavale kohale – duc in altum!*” (Lk 5,4). Usule ning Püha Vaimu ustavusele toetudes asugem teele “*cum Petro e sub Petro.*”

+ Peter Stephan Zurbriggen
Glastonia titulaarpeapiiskop
Eesti apostellik administraator

Thomas Merton

Elu ja pühadus

Jätkame eelmises Kiriku Elus alustatud Thomas Mertoni meditatsioone.

Mis on Jumala tahe?

Me seisame uue saladuse ees ja järjekordselt kerkib üles küsimus, kas poleks parem, kui meil oleks kindel süstemaatiline viis, kuidas Jumala tahet ära tunda ja seda täita? Kuidas peaksin ma olema ustav sellele salapärasele ja pühale tahtele? Kuidas tunda ära, millal minu ohver on Taevasele Isale tõepoolest meelepärane ja millal on see ainult minu kujutelm?

Lahenduse leidmine on kindlasti raske. See ei tohi sõltuda üksiku inimese tujust ja tahtest. Näiteks leiutab mõni oma suvast lähtuvalt mingi ülilihtsa ja läbinisti väärä "meetodi", kuidas Jumala tahet alati ära tunda. Keegi võib näiteks öelda: "Minu patune tahe on tavaliselt Jumala tahtele vastupidine. Vea parandamiseks pean ma niisiis oma äkilised tundepehanguid ja isiklikud huvid maha suruma ning toimima alati neile vastupidiselt. Siis ma saan olla kindel, et täidan Jumala tahet." Kuid selline arvamus lähtub täiesti vales seisukohast, tegemist on teatud laadi manihheismiga. Siin eeldatakse, et kõik inimese tahtepuhangud on alati ja vältimatult kurjad, et inimene on läbinisti patune.

Inimene ei ole oma olemuselt halb. Mitte kõik naudingud pole laiduväärsed. Tundepehanguid pole sugugi alati isekusest juhitud. Õpetus pärispatust ei tähenda, et inimene on lõplikult rikunud ja kaldub alati pääsmatult kurjuse poole. Inimene pole ei saatan ega ka ingel. Ta ei ole puhas vaim, tal on nii hing kui ihu, ta võib eksida ja kalduda kurjusele, kuid üle kõige tõmbab teda headuse ja tõe poole. Ta võib küll pattu teha, kuid alati on tema süda vastuvõtlik armastusele ja halastusele. Ta vastab alati ka headusele ja kaasinimeste hädadele.

Jumala tahet pole võimalik avastada abstraktsete loogiliste mõttekonstruktsioonide abil. Samuti pole seda võimalik leida, kui lähtuda ainult üksikisikust. Iga kristlane on ühe elava terviku liige. Jumala tõe äratundmine sõltub sellest, milline on tema vahekord teiste sama terviku liikmetega. Kuna me

oleme üksteisega seotud, avastame Jumala lunastavat tõe läbi kaasinimeste. Me vajame üksteist, me täiendame üksteist. Jumala tahe avaldub selles vastastikuses sõltuvuses. "Sest nii nagu ihu on üks tervik ja sel on palju liikmeid, aga kõik selle ihu liikmed, kuigi neid on palju, on üks ihu, nõnda on ka Kristus. Sest meie kõik oleme ühe Vaimuga ristitud üheks ihuks, olgu juudid või kreeklased, olgu orjad või vabad, ning me kõik oleme joodetud ühe Vaimuga. Sest ihu ei ole üks liige, vaid paljud liikmed. Kui jalg ütleks: 'Et ma ei ole käsi, siis ma ei kuulu ihusse', kas ta sellepärast ei kuulu ihusse? Ja kui kõrv ütleks: 'Et ma ei ole silm, siis ma ei kuulu ihusse', kas ta sellepärast ei kuulu ihusse? Kui kogu ihu oleks silm, kuhu jääks siis kuulmine? Kui kogu ihu oleks kuulmine, kuhu jääks siis haistmine? Aga nüüd on Jumal seadnud iga üksiku liikme ihu külge, nõnda nagu Tema tahtis. Kui aga need kõik oleksid üks liige, kuhu jääks siis ihu? Nõnda on aga küll palju liikmeid, kuid üks ihu. Ent silm ei või öelda käele: 'Mul ei ole sind tarvis!' või jälle pea jalgadele: 'Mul ei ole teid tarvis!', vaid hoopis vastupidi — need ihuliikmeid, mis tunduvad olevat nõrgemad, on tingimata vajalikud, ja neid, mis meile ihus tunduvad olevat aumad, ümbritseme erilise auga, ning oma näotuile liikmeile anname rohkem nägusust. Meie nägusail liikmeil ei ole seda ju tarvis. Kuid Jumal on ihu nõnda seadnud, et ta on andnud puudulikumale rohkem au, et ihus ei oleks lõhestumist, vaid et liikmed üksmeelselt muretseksid üksteise eest. Ja kui üks liige kannatab, siis kannatavad koos temaga kõik liikmed, ja kui ühte liiget austatakse, siis rõõmustavad sellest ühtlasi kõik liikmed" (1 Kr 12,12–26).

Kristlik "meetod" pole niisiis mingisugune rituaalsete toimingute ja askeetlike harjutuste kogum. Eelkõige on see halastus, mis avaldub nii sageli meie tundepehanguis ja mille põhjuseks on kõikide kristlaste vendlus. Kristlasele on iga inimene teatud viisil vend. Mõned meist on ametlikult ja avalikult Kristuse nähtava Ihu liikmed, kuid mingil määral on selle Ihu liikmeteks kõik inimesed. Kes võib öelda täie

kindlustundega, et nii mõnigi mitte-katoliiklane või mitte-kristlane pole mingil nähtamatul viisil õigeks mõistetud igas inimeses viibiva Jumala Vaimu poolt ja saanud niiviisi, kas avalikult või varjatult, tõeliseks vennaks Kristuses?

Armastuse käsk teadustab inimestele kõige paremini Jumala tahet. Issand Jeesus Kristus ütles ühes oma kõige pühalikumast ja tõsisemas kõnes jüngritele, et need, kes armastavad Teda, peavad kinni ka Tema käsust armastada üksteist, nii nagu Tema meid on armastanud.

"Seda ma olen teile rääkinud, et minu rõõm oleks teis ja teie rõõm saaks täielikuks. Minu käsk on see: armastage üksteist, nagu mina olen armastanud teid! Ei ole olemas suuremat armastust kui see, et keegi annab oma elu oma sõprade eest. Teie olete mu sõbrad, kui te teete, mida ma teid käsin. Ma ei nimeta teid enam orjadeks, sest ori ei tea, mida ta isand teeb. Teid olen ma nimetanud sõpradeks, sest teile olen ma andnud teada kõik, mida ma olen kuulnud oma Isalt. Teie ei ole valinud mind, vaid mina olen valinud teid ja olen seadnud teid, et te lähete ja kannaksite vilja ja et teie vili jääks. Mida te iganes Isalt palute, seda ta annab teile minu nimel. Selle käsu annan ma teile: armastage üksteist!" (J 15,11–17).

See on ainus askeetlik "meetoode", mille Kristus Evangeeliumis andis – kõik peavad olema üksteisega sõbrad ja armastada tuleb isegi oma vaenlasi (Mt 5, 43–48). Kui kristlased peavad alati käituma ohvimeelsuse, kannatlikkuse ja tasaduse vaimus ka rõhujate ning tagakiusajatega, siis seda enam on nad rangelt kohustatud olema armastavad ja lahked üksteise suhtes ning mitte kunagi kasutama solvavaid ja haavavaid sõnu üksteisega rääkides (Mt 5, 20–26).

Jumala tahte avastamise kristlik viis seisneb seega selles, et me otsime seda püha ja elustavat tahet Kristuse Müstilise Ihu tegelike ja võimalike liikmete omavahelistes suhetes. Jumal tahab, et kõik inimesed saaksid päästetud. Kuid siit järeldub, et Jumal soovib meie koostööd Kristusega ja üksteisega, toomaks meid pääsemise ja pühaduseni.

Me peame otsima mitte ainult isiklikku hüve, vaid ka teiste inimeste hüve. Jumalik ettenägevus viib meid, otseselt või kaudselt, kokku inimestega, kelle elus me peame saama Lunastuse tööriistadeks. Püha Vaim soovib, et me saaksime midagi vastu neilt, kellele ise anname ja annaksime ka neile, kellelt midagi saame. Kogu kristlik elu on niisiis vastastikune läbikäimine ühe Ihu liikmete vahel, keda ühendab üleloomulik arm, s.t. et Püha Vaimu läbi oleme me kõik Kristuses ühendatud. Jumala tahe on eelkõige see, et kõik teeksid koostööd nii vabalt kui võimalik, Püha Vaimu armastuses, mis ongi meid ühendav jõud.

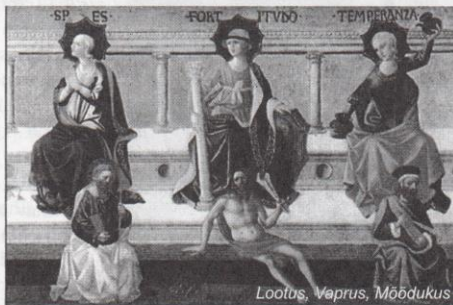
See ühtsus on loomulik ja elav. Kirik pole lihtsalt organisatsioon, mis paneb oma liikmetele sarnased kohustused. See on elav organism, mis ühendab oma liikmeid selle eluga, mis on peidus ja tegutseb iga liikme sügavamas olemuses. See elu on kristlik armastus. Ta avaldab ennast lõpmatult mitmekülgsest Kristuse Müstilise Ihu liikmetes, keda on loendamatult hulk. Iga inimene peab vastavalt oma seisundile, ametile ja võimetele teenima kaasinimesi. Me peame ennast pühendama sellele, et püüame päästa ka oma vendi, eriti neid, kes seisavad meile elus kõige lähemal. Kõigepealt on meil kohustus armastada oma lähedasi: vanemaid ja lapsi, sugulasi,

sõpru. Kuid see armastus peab jõudma kõikide inimesteni. Selline ongi Jumala tahe.

Meie ohvri mõõdupuuks on niisiis selles leiduvad armastus ja halastus.

Me peame maha salgama oma enese tahte alati, kui tekib küsimus, kas eelistada isiklikku hüve palju kõrgemale üldisele hüvele. See viimane lunastab nii meid kui ka kaasinimesi. Selline ohver on vajalik ja Jumalale alati meelepärane. Pole oluline, kui palju see ohver meile maksma läheb. Tähtis on, kui palju head teeb see teistele inimestele ja Kirikule. Ohvrit ei mõõdeta kannatustega, mis sellega võivad kaasneda. Ohvri suurust näitab selle võime purustada eraldatuse müüri, ravida haavu ning taastada Kristuse Ihu ühtsus ja sisemine kord.

(Järgneb)

Õnnis Ema Teresa Kalkuttast (1910–1997)

Ema Teresa raputab maailma südametunnistust, tuues kristlikku armastusse uue mõõtmega – ta läidab ja elustab uue jõuga evangeeliumi õpetuse ligimesearmastusest. Ta rõhutab selle nõuet armastada neid, kes on kõige suuremas puuduses – vaeseid, alandlikke, rõhutuid, ühiskonnas eemaletõrjutuid. Jeesus tahab olla eriliselt armastatud vaestes.

Ema Teresa sõnumis kajavad Püha Johannese sõnad: “Tõestage oma armastust Jumala vastu, keda te ei näe, armastades ja teenides oma ligimest, keda te näete.” Samuti tuleb ta inimestele meelde Ristija Johannest, kes osutas taevasse, Jumala poole, ning Jeesuse – Kristuse, Lihakssaanu – poole, kes elab kõigis inimestes, armastab kõiki ja suri kõigi eest.

NOORUS

Agnes Bojaxhiu sündis 27. augustil 1910. aastal Skopjes, Jugoslaavias (praegu Makedoonia). Tema isa Kole oli rikas kaupmees, kes juhatas ehitusfirmat. Tema ema Drone abiellus viieteistkümnendaastasena, perre sündis esimene tütar Agatha, seejärel poeg Lazar (pildil keskel) ning Agnes, tulevane Ema Teresa (istub). Perekonnas oli tema hüüdnimeks “Gonxha,” mis tähendab “õienupp.”

Tema lapsepõlv oli väga õnnelik. Ta tavatses öelda, et tema kutsumuse seeme sai alguse vanemate, isearanis ema eeskujust, kes viis lapsed iga päev kirikusse palvetama ja armulaual osalema. Õhtuti lugesid nad pärast õhtusööki kõik koos roosipärga. Ema käis igal nädalal haiglas vaeseid ja haigeid külastamas.

Ema Teresa armastas kõiki oma perekonna liikmeid, kuigi pärast Albaania lahkumist ja kloostrisseastumist ei näinud ta oma ema ja õde enam kunagi. Jeesuse töötus neile, kes on jätnud isa ja ema, vennad, õed, lapsed ja maa tema ja evangeeliumi pärast, pidi tema jaoks olema erilise tähendusega.

18-aastasena otsustas ta nunnaks saada ja läks Dublinisse ning astus Loretto ödede kloostrisse.

Aasta hiljem, 6. jaanuaril 1929, saadeti ta Indiasse, Kalkuttasse Püha Maarja Keskkooli geograafiaõpetajaks. Nunnatöötusi andes võttis ta nimeks Teresa.

KUTSE KUTSESEES

10. septembril 1946, teel Darjeelingisse iga-aastasele rekolektsioonile, toimus midagi erilist. Tänapäeval tähistab kogu Halastuse Misjonäride Ordu 10. septembrit “inspiratsioonipäevana.”

Ema Teresa meenutab: “Ma kuulsin väga jõulist sõnumit: lahkuda kloostrist ja aidata vaeseid, elades nende keskel.

See oli käsk – ma teadsin, kuhu ma kuulun.” Hiljem meenutab ta: “Kui ma palvetan ja armulaual osalen, palub Ta (Jeesus) ühtelugu: “Kas sa keeldud? Ma tahan, et oleksid India nunnad, minu armastuse ohvrid, kes oleksid Maarja ja Marta, kes oleksid minuga sedavõrd ühendatud, et kiirgaksid hingede minu armastust. Ma tahan, et oleksid vabad nunnad, keda katab minu risti vaesus – kuulekad nunnad, keda katab minu kuulekus – nunnad täis armastust, keda katab minu risti armastus.

Kas sa keeldud seda minu heaks tegemast?”

(Dokument asutamisarmust)

1947. aasta kestel väljendab Jeesus Ema Teresale korduvalt oma soovi.

Näiteks ütleb ta: "Mu väike, tule. Tule, vii mind vaeste elupaikadesse. Tule, ole mu valgus. Ma ei saa üksinda minna. Nad ei tunne mind ja seetõttu nad ei taha mind. Tule sina. Mine nende hulka, vii mind endaga nende juurde. Kuidas ma igatsen minna nende elupaikadesse, nende pimedatesse õnnetutesse kodudesse! Tule, ole nende ohver. Sinu ohverduses, sinu armastuses minu vastu näevad nad mind, õpivad mind tundma, tahavad mind."

(Jeesuse sõnad Ema Teresale)

TEMA ELU KOLMAJÄRKU

1. Kangelaslikud aastad

1948. aasta jaanuaris sai ta lõpuks loa Loretto kloostrist lahkuda ja minna Kalkutta agulitesse. Ta läks, 5 ruupiat käes, üksinda, puhtas usus, teadmata, mis saab homme. Ta hakkas agulites vaeseid külastama, tänaval lapsi õpetama, palvetades koos nendega ja teenides neid, nagu teeniks ta Jeesust.

Peagi ühinesid temaga esimesed kaaslased ja 7. oktoobril 1950 sai väike ühing kohaliku kiriku tunnustuse. Veel kümme aastat oli tal ainult üks maja ja tema töö piirdus mõnede Kalkutta piirkondadega. Ta pidi Kirikule ja maailmale tõestama, et tema kutse tuli tööpoolest Jumalalt ning et tal oli maailmale midagi uut anda.

2. Töötamise aastad

Halastuse misjonärid said tunnustuse, nende töö levis, 1965. aastal avati maja väljaspool Indiat ning hulgaliselt noori naisi tuli, et elada tema vaimus. Ühing levis teistesse maadesse, koostati põhikiri ja kujunes vaimsus.

Ema Teresat tutvustati ka ajakirjanduses, eriti pärast maailmakuulsate auhindade vastuvõtmist, sealhulgas Nobeli rahupreemia 1979. aastal Oslos.

Ühingu tekkis ka meesharu – vennad halastuse misjonärid – ning haiged ja kannatavad kaastöölised, hiljem ka kontemplatiivsed vennad ja õed, ilmutest halastuse misjonärid ning viimaks preestrid halastuse misjonärid.

3. Aurikkad aastad

Pärast Ühingu asutamise 25. aastapäeva 1970. aastatel alustab Ema Teresa "Jeesuse juubeliga," rajades igal aastal 25 uut kloostrit. 1980. aastatel muutub Ema Teresa ja tema

kloostrite tegevus ja mõju tõesti omaette nähtuseks, kui ta igal aastal avab veelgi rohkem maju.

Pärast tema 70. sünnipäeva, kui inimesed ootasid, et Ema Teresa vähendaks hoogu ja piiraks ordu laienemist, toimus hoopis vastupidine. Ta töötas veel kiiremini ja tõhusamalt, kasutades Kirikult ja maailma vägevate saadud toetust.

Ema Teresa kordas väsimatult: "Teeme Jumala jaoks midagi ilusat." 1950. aastast alates lõi, orkestreeris ja juhatas ta imelist sümfooniat Jumala auks. Nagu korraliku ülesehitusega sümfoonial, on sellel kolm osa, mis väljendavad tema elu kolme ajajärku, üha kasvava tempo ja jõulisusega, jõudes üleva lõpuni.

Helilooja võib surra, orkester laieneda, dirigent muutuda, ent sümfoonia jääb, kutsudes üha enam kuulajaid Jumala auks töötama.

Meile kättesaadavatest dokumentidest ei nähtu, mis see talle maksma on läinud. Üksnes teadja võib seda tuletada: kannatused, pingutus, raske töö ja keskendumine, usu ja armastuse teod.

On vaja intuitsiooni või siis tuleb läbi teha vaimulik teekond kuni täieliku alistumiseni Kristusele, et teada, mis on selle hind – seda ei saa näidata ükski dokumentaalfilm.

Püha Paulus on kirjeldanud, mida see tähendab, kui Kristus kutsub järgima teda ja üksnes teda – seda teab iga hing, kes Kristusele alistub. Püha Johannes on näidanud Jumala au sellisena, nagu see ilmneb Tema Pojas ja neis, kes teda lähedases ühenduses järgivad – muutes Ta kohalolevaks tänapäeva maailmas, tema töös osaledes, tema armastuse ja rõõmu osalistena.

Ta oli paavst Johannes Paulus II usaldusväärne kaastööline ja sõber. Tema armastus paavsti vastu oli piiritu, sellest eespool oli vaid armastus Jeesuse vastu.

Ema Teresa oli paavsti saadik mitmesugustes ettevõtmistes, mis olid pühendatud rahule, palvele ja perekonna pühaduse austamisele ning millega rõhutati sündimata lapse õigust elule, püüdlust kõigi kristlaste ühtsuse poole ning taaselustati traditsioonilist pühendumist Jeesuse Pühimale Südamele.

Paavst Johannes Paulus II ja Ema Teresa olid vaimsed sõbrad, kes austasid ja imetlesid teineteist ning olid usu ja selle praktiseerimise asjus täielikult ühel meelel.

Lõplik vastus

Ema Teresa soov oli surra "püstijalu" ja nii tõepoolest juhtuski. Kogu elu ja eriti 1980ndatel aastatel oli tal südamega probleeme. Tal oli südamestimulaator, kuid ta ei mõelnud iseendale, vaid tahtis teenida oma Armastatud Abikaasat Jeesust, arvestamata hinda, viimse jõuraasuni.

Kümme aastat pärast "kutset" kirjutas ta liigutavas "kirjas," mille adresseeris otse Jeesusele:

"Kutsudes ütlesid Sa, et mul tuleb palju kannatada. Mu Jeesus, kümme aastat oled Sa teinud minuga oma tahtmist mööda – Jeesus, võta kuulda mu palvet.

Kui see on Sulle meelepärane, kui mu valu ja kannatus, mu pimedus ja eraldatus Sind veidigi lohutab, mu Jeesus, tee minuga, nagu Sa tahad, nii kaua kui Sa tahad, pilkugi heitmata minu tunnete ja valule. Ma olen Sinu oma. Vermi minu hinge ja ellu oma südame kannatused. Ära pane tähele mu tundeid. Ära pane tähele isegi mu valu. Kui minu eraldatus Sinust toob teisi Sinu juurde ning Sa leiad nende armastuses ja seltskonnas rõõmu ja lohutust, siis, Jeesus, ma olen kogu südamest valmis kannatama kõike seda, mida ma kannatan – mitte ainult praegu, vaid terve igaviku – kui see võimalik oleks. Ma tahan üksnes seda, et Sa oleksid õnnelik. Muu pärast ära muretse, isegi kui Sa näed mind valu pärast minestamas. See kõik on minu tahe. Ma tahan leevendada Sinu janu iga verepiisaga, mis Sa minus leiad."

Nii ta elas ja nii ta suri – neeldudes selles kutses armastada üle igasuguse valu, rõõmsas ühenduses oma Issandaga selles tühjaks-saamise öös, osaledes Tema Kolgata kannatustes, mis vaestes üha edasi kestab. Sellele 10. septembril 1946 saadud kutsale vastas ta viimaks "iga verepiisaga" – pärast 51 ustavat aastat – 1997. aastal.

5. septembril, kuu esimese reede õhtul, mil Halastuse Misjonäride Ordus meenutatakse erilisel Jeesuse Pühimat Südant, ta uinus. Ta läks koju Jumala juurde, oma igavese autasu järele paika, kuhu ta nii väga oli igatsenud jõuda.

Tema matused olid taas kord näiteks sellest, kuidas ta suutis ühendada kõiki religioone, vähemalt selleks hetkeks.

+ + +

Kongregatsiooni eesmärk on: "Kustutada Jeesus Kristuse igikestvat janu hingede armastuse järele, töötades vaestest vaesemate päästeks ja pühitsemiseks."

Ema Teresa kõneleb kui maailma südametunnistus, Jumala seadusest ja Kristuse käskudest valgustatud südametunnistus. Olles alati otsekohene, üllatas ta neid, kes tema ütlustega nõus ei olnud. Ta kuulutas rahvaste juhtide ees nii nagu ka Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ees: "Abort on tapmine." Ei rohkem ega vähem. Õigus elule on emaihus oleva sündimata lapse jumalik õigus.

Ema Teresa õndsakskuulutamine

Ema Teresa õndsakskuulutamise seotud ürituste korraldajad on avalanud esialgse kava, mille keskseks teemaks on kõikihõlmav kutse pühadusele.

Õndsakskuulutamine toimub 19. oktoobril, samal päeval, mil Kirik tähistab Johannes Paulus II paavstiksolemise 25. aastapäeva ja ülemaailmset misjonipühapäeva.

Üritused algavad Roomas 17. oktoobril erinevates keeltes pühitsetava missaga. Selle teemaks on lause, mida Ema Teresa Kalkuttast sageli kordas: "Pühadus ei ole vähestele mõeldud luksus – see on lihtne kohustus meist igaühe jaoks."

Õndsakskuulutamise missa algab 19. oktoobril kell 10 Püha Peetruse väljakul. Samal päeval on võimalik näha hiljuti valminud filmi Ema Teresa elust "Ema Teresa: Pärand." 20. oktoobril toimub tänumissa õndsas Ema Teresa auks ja seejärel Püha Isa audients, kuhu on oodatud kõik palverändurid.

Ema Teresa säilmed pannakse välja austamiseks Püha Johannese Lateraani basiilikas 20.–22. oktoobrini, samuti on kavas näitus "Ema Teresa elu, vaimsus ja sõnum."

+ + +

Albaania valitsus otsustas kuulutada 2004. aasta "Ema Teresa aastaks" ning tema auks tähistada 19. oktoobrit rahvuspühana.

+ + +

*Tänapäeva maailmal on nälg mitte üksnes leiva järele,
vaid armastuse järele, nälg olla soovitud ja armastatud.*

*Kui me nõustume, et isegi ema võib tappa oma lapse,
kuidas saame siis öelda rahvastele, et nad üksteist ei tapaks?*

*Kui sa oled alandlik, siis ei puuduta sind miski, ei kiitus ega ebasoosing,
sest sa tead, mis sa oled.*

*Kuidas me saame armastada Jumalat, keda me ei näe,
kui me ei armasta oma ligimest, keda me näeme,
keda me puudutame, kellega koos me elame?*

Anna nii, et on valus – naeratusesega.

Palve annab meile puhta südamet ja puhas süda saab Jumalat näha.

Vaikuse vili on palve.

Palve vili on usk.

Usu vili on armastus.

Armastuse vili on teenimine.

Teenimise vili on rahu.

Ema Teresa

“Elada täielikult Jumalale alludes”

Ema Teresa ametijärglane jutustab oma pöördumisest

Halastuse Misjonäride Ordu ülem, Õde Nirmala — kes 2000. aasta veebruaris ka Tallinnas käis — ütleb end vajaduse korral valmis olevat elust loobuma armastusest Jumala ja vaeste vastu. Tema nepaallastest vanemad olid vagad kõrgeimasse kasti kuuluvad hindud — brahmaanid. Kasvatatud hindu ühiskonna traditsionaalsete väärtuste järgi, avastas ta ühtäkki Kristuse ja evangeeliumi. Alljärgnevalt avaldame misjonär F. Felix Lazcano intervjuu Õde Nirmalaga.

K: Kes on Õde Nirmala?

V: Õde Nirmala on Jumala laps.

K: Kuidas Te õppisite Jumalat tundma?

V: Ma ei tahtnud saada kristlaseks. Mul polnud aimugi, mis see on, ja ma olin hinduna väga rahul. Kuid kuna minu kodulinna ei olnud tütarlaste kooli, astusin ma Patna Naiskolledzisse, mis oli katoliiklik õppeasutus.

Olnud seal mõne päeva, nägin, kuidas üks hindu tüdruk, kes oli üliõpilane Ameerikas, põlvitas ja hakkas palvetama, kui kellad helisesid. Ma tardusin teda vaatama ja siis see juhtus: miski liigahtas õrnalt mu hinges ja ma tundsin, et elav Jeesus tuli minu juurde. Sellest päevast peale hakkasin Jeesuse kohta palju küsimusi esitama ning kuus ja pool aastat hiljem tulin Kalkuttasse Ema Teresaaga kohtuma, ning mind ristiti.

K: Kuidas Te end Ema Teresa ametijärglasena tunnete?

V: See on midagi täiesti ootamatut ja teenimatut; see on Jeesuse arm. Ma olen selles seisuses alandlik. See on kingitus ja seega ma võtan selle vastu.

K: Kuid Teie töö orduülemana ei saa olla üldsegi kerge?

V: Jah, kui ma usaldan vaid iseennast — aga Jumala peale lootes ja õdede abiga tulen sellega päevast päeva toime.

K: Millised väljakutsed on ordul pärast Ema Teresa surma?

V: Needsamad: elada täielikult Jumalale alludes. See on meie igapäevane võitlus.

K: Mis iseloomustab teie vaimsust kõige enam?

V: Kustutada ristil kannatava Jeesuse janu meie kõigi järele ja armastada vaestest vaesemaid. Armastus ja teenimine. Halastuse Misjonärid annavad lisaks traditsioonilistele vaesuse, kasinuse ja kuulekuse töotustele ka veel neljanda töotuse — teenida vaestest vaesemaid vabatahtlikult kogu ihust ja hingest.

K: Kas tagakiusamised ja raskused on India kristlaste sagedased külalised?

V: Kui me oleme kristlased, peame olema valmis tagakiusamisteks. See on meie usu küsimus. Tema andis oma elu meie eest ja kui me ei taha anda oma elu, mida me siin siis teeme?

Kalkutta, 6. nov 2002 (Zenit-org.)

Halastuse misjonärid valisid õde Nirmala uuesti oma ülemaks märtsis toimunud 8. Üldkapiitlil Kalkuttas, millest võttis osa 140 saadikut kogu maailmast. 1. Üldkapiitel leidis aset 1961. aastal ja valis ülemaks Ema Teresa. 1997. aastal usaldas viimane oma ameti õde Nirmalale. Kuus kuud hiljem Ema Teresa suri.

Õde Nirmala sündis 1934. aastal, 24-aastaselt pöördus ta katoliku usku ja varsti pärast seda ühines Halastuse Misjonäridega. Praegu kuulub kongregatsiooni 4000 naist, kes elavad ligikaudu 700 majas kõigil viiel mandril.

(Kalkutta, 27. märts 2003, Zenit-org.)

Halastuse misjonärid Eestis

Ema Teresa õed saabusid Tallinnasse 28. augustil 1992. aastal, tolleaegse kogudusepreestri Rein Õunapuu kutsel. Alguses oli nelja õe elukohaks kolmetoaline korter Endla tänavas. Nad külastasid eakaid inimesi ja perekondi – inimesi, kellega nad tänaval kohtusid. Samuti käisid nad haiglas inimesi vaatamas ja hoidsid nendega kontakti ka pärast haiglast väljakirjutamist.

Õed Taviita, Nirmala (ordu ülemõde), Serena (Moskvast), Florie, Sanjiba, Prudentiana ja Christine (Helsingist) veebruaris 2000.

1997. aastal, olles kaua otsinud sobivat maja, ostis Halastuse Misjonäride Ordu heade sõprade abiga maja Ristiku tänavas, kus õed ka praegu elavad. Koostöös teiste kristlaste (metodistide ja baptistide) ning vabatahtlike abistajatega alustati 1998. aasta sügisel supiköögi ja vaestele ja kodututele.

Supiköögi on õed ametis neljal päeval nädalas. Peale selle külastavad nad igal nädalal kahte haiglat ja Iru vanadekodu. Suvel korraldavad nad lastelaagreid lastele, kes aastaringi nende juures kateheesiõpetust saavad.

Tänavu 5. septembril avati kodututele mõeldud majaosa – kaks tuba, kus hetkel elab 4 inimest.

Õed jagavad puudusesolijatele riideid ja toiduaineid ning pakuvad pesemisvõimalust. Võimaluse korral õpetavad õed neile ka põhilisi kristlikke tõdesid ning kõlbelise elu põhimõtteid ja pereplaneerimist.

Neil on nälk mitte üksnes leiva järele, vaid selle järele, et neid võetaks vastu ja tunnustataks nende inimväärikust Jumala lastena.

+++

Jeesus Kristus tahtis, et teda teenitaks ja võetaks vastu kõige vaesemates Eestis.

Nagu ütles Ema Teresa: "Kalkutta on kõikjal."

Ka siin on tal nälk mitte üksnes toidu, vaid ka armastuse ja hoolimise järele.

Tal on janu mitte üksnes vee, vaid ka teadmise, rahu, õigluse ja armastuse järele.

Teda on vaja riietada mitte üksnes rõivastega, vaid ka inimväärikusega.

Ta otsib mitte üksnes kindlat peavarju, vaid südant, mis mõistab, mis kaitseb, mis armastab.

On vaja hoolitseda mitte üksnes tema ihu, vaid ka vaimu ja hinge eest.

Perekonna kriis kui ühiskonna kriis

Ülemaailmse kokkutuleku korraldamises osalev abielupaar selgitab perekondade vastutust tuleviku ees

4. ülemaailmsel perekondade kokkutulekul, mille Johannes Paulus II Manilas kokku kutsus, tahetakse tuua esile perekonda kui uue aastatuhande "head sõnumit." Jean-Marie ja Anouk Meyer, kes on Paavstliku Perekonna Nõukogu liikmed ja ühtlasi üks üritust korraldav abielupaar, kõnelesid kristliku perekonna missioonist.

Jean-Marie Meyer, filosoofiaprofessor Pariisis, on perekonna teemaga tegelenud pikka aega, eriti identiteedi ja hariduse küsimustega. Tema naine Anouk (kelle isa oli geneetik Jérôme Lejeune, Paavstliku Elu Akadeemia esimene president) on keelteprofessor. Neil on seitse last, noorim 13- ja vanim 26-aastane.

Juba aastaid oleme kuulnud, et perekond on kriisis, kuna kõigis maades, eriti Läänes, lahutuste arv suureneb. Mida saaks teha, et ilmalikule mõtteviisile vastu seista?

Perekonna kriis on ühiskonna kriis, sest ilma perekonnata ei ole ühiskondlikku elu. Tänapäeval lähtuvad Lääne poliitikud vahel ekslikest seisukohtadest, sest nad ei suuda seda lihtsat tõe mõista. Kriisist saab välja tulla ainult siis, kui perekonnale antakse uut elujõudu. Perekond annab ühiskonnale elu; ilmalik mõtteviis seevastu eirab inimese loomumomente. Ilmalik mõtteviis jätab kõrvale midagi väga olulist: perekond on omaette rikkus. Perekonnas on igaühel väärtus iseeneses ja iseenese tõttu. Iga isiku olemasolu mõistetakse perekonnas armastuse ja truuduse loogika järgi, samas kui ilmalikus mõtteviisis ei teadvustata truuduse tähendust.

Ometi tuleb kristlaste perekondades ette samasuguseid üleelamisi ja raskusi kui teisteski perekondades. Kuivõrd on see tingitud sellest, et ei hoomata abielusakramendi tõelist tähendust?

Kirjas perekondadele ütleb Johannes Paulus II, et Kristus – Peigmees – on teiega. See tähendab, et perekonnad saavad jõudu erilisest allikast: perekonnaelus on kõik kirgastatud, sest perekond koondub Kristuse ümber. Peale selle, kasvatus on perekonnas vältimatult vajalik. See ei ole vabalt valitav. Iga inimest saab kasvatada. Kahjuks oleme

meie, Lääne inimesed, kasvatamisest veidi tüdinenud ja seetõttu täiskasvanud pahatihti ei taida oma ülesannet kasvatajana. Kristus ise tuletab meile meie kohustuse tähendust meelde. Me peame kasvatama lapsi, kes meie hoolde on usaldatud; kui me seda ei tee, siis ähvardab meid kultuuritus. Ja täiskasvanutel lasub ajalooline vastutus.

Missugune peaks olema kristliku perekonna ellusuhtumine, et ta võiks saada sõnumist veenvalt tunnistust anda?

Ei saa olla kristlikku perekonda, kui ei ole isiklikku kohtumist Kristusega. Kristlik perekond on isikuline ja tegelikult olemasolev, mitte mingi ühiskonnateaduslik nähtus. Meie jaoks saavad eeskujuks olla ainult algkristlased — lihtsad, siirad, elurõõmsad, sündimatud inimesed. Nagu nemad, nii peame ka meie, kolmanda aastatuhande kristlikud perekonnad, suutma öelda: tulge ja vaadake. Perekond peaks seega olema koht, kus armastus on nähtav, kus teadvustatakse oma kohta loomulikus ja üleloomulikus plaanis.

Kasvatuse olulise osana on üks vastutusrikkamaid ülesandeid aidata lastel mõista nende seksuaalset identiteeti, eriti ühiskonnas, kus seksuaalsust tõlgendatakse sageli kui "vaba" valikut. Kas kristlik arusaam seksuaalsusest saab olla tõhusaks raviks sellele ühiskonna haigusele?

Meie ühiskonnas tulenevad seksuaalsed valikud sageli lihtsalt "kaasaminemisest". Mõnikord saavad neist kategoorilised imperatiivid, kuid õnneks on paljud noored arukamad ja järelemõtlikumad, kui olid nende vanemad 60ndatel aastatel. Praegu peame meie, täiskasvanud, andma edasi ehtsaid väärtusi. Ja tugevaid väärtusi antakse edasi näiteks lugedes Johannes Paulus II tekste kehast, palvetades, vaadates vähem televiisorit, lugedes vähem teatud sorti kirjandust.

Eelkõige aga lastega rahulikult rääkides.

Ka usuline kasvatus on sageli üks kõige raskemaid ülesandeid. Kuidas peaksid vanemad sellele lähenema?

Eelkõige peavad täiskasvanud olema kasvatatud. Keegi ei saa kasvatada, kui teda ei ole omakorda kasvatatud. Samas tuleb väsimatult rõhutada väärtusi, millesse me usume ja neist tunnistust anda. Samuti peame väsimatult lastega rääkima, aitama neil tunda, et nad on olulised, nende tegevustest osa võtma. Täiskasvanud peavad astuma esimese samm. Kui vanemad oma lapsi tõeliselt armastavad, siis kogevad lapsed ustavat ja rõõmsameelset armastust.

Kunstlik viljastamine, abort ja eutanaasia on teguviisid, mida Kiriku doktriin taunib, kuid millesse enamus ilmalikust kultuurist näib olevat valmis sallivalt

suhtuma. Kuidas saaksime selgeks teha, et me ei võitle taganeval rindel, vaid et meie püüdlused peegeldavad inimese heaolu?

Meie ühiskond peab end sallivaks, kuigi sallivus võib sageli muutuda ükskõiksuseks. Katoliiklastena huvitume me inimkonna tulevikust. Me vastutame selle tuleviku eest. Tänapäeval varitseb aga oht, et võidule pääseb meeleheitlik ja meeleheitel kultuuriline hoiak. Kiriku doktriin on lihtne: on võimalik valida elu. Inimkonna tulevik sõltub sellest, kuidas meie oma ülesannet täidame. Ja selle tuleviku kirjutamine usaldatakse meile, kristlikele perekondadele.

Rooma, 22. jaanuar 2003 (Zenit-org–Avvenire)

+

Pereliikmed peavad omavahel rohkem rääkima

"Tänapäeva üks kõige vajalikumaid apostolaate on aidata raskustes perekondi, hoolitseda nende vaimuelu eest ning panna pereliikmed omavahel rääkima," ütles Johannes Paulus II eelmise aasta oktoobris Piiskoppide Nõukogu täiskogul, mille teemaks oli "Pastoraalne hoolitsus perede eest ja raskustes olevad paarid".

"Üha enam ilmalikustuvas maailmas on üha tähtsam, et usklik perekond teadvustaks oma kutsumust ja missiooni," ütles Püha Isa. "Igas kontekstis ja olukorras on selle lähtekohaks kaitsev ja intensiivne palve, lakkamatu palve Issanda poole, et kasvatada usku ja muuta seda tugevamaks." "Nagu ma kirjutasin apostellikus kirjas *Pühast roosipärjast*, mis ilmus minu 25. pontifikaadiaasta alguses: 'Perekond, kes palvetab koos, püsib koos,' rõhutas Johannes Paulus II. "Palve, mis viib tihti abi saamiseks meeleparandussakramendi, vaimuliku juhendamise poole, ei tohi iialgi kaduda, seda ei tohi asendada teiste inimliku ja psühholoogilise abi vormidega. Perekondlik abi paaridele, eriti noortele paaridele, perede poolt, kes on vaimulikult ja moraalselt tugevad, on saanud üheks meie aja kõige tähtsamaks apostolaadi vormiks. See apostolaat peab erilist tähelepanu pühendama dialoogi edendamisele. Sageli ei ole aega, et pere keskel viibida ja omavahel rääkida. Sageli ei

tunne vanemad, et nad oleksid selleks ette valmistatud ja nad isegi kardavad enda peale võtta lastekasvatamise olulist ülesannet, mis on nende kohustus. Võib olla tunneb järeltulev sugupõlv — just dialoogi puudumise tõttu — enda teel tõsiseid takistusi, kui ta tahab leida oma vanemates autentset eeskujut, mida jäljendada, ning hakkab otsima mujalt eeskujusid ja eluviise, mis on sageli valed ning inimväärikusele ja tõelisele armastusele ohtlikud. Seksuaalsuse labastamine erootikast küllastunud ühiskonnas ja eetiliste põhimõtete puudumine võib hävitada laste ja noorte elu, takistades neil kasvamast vastutavateks, küpseteks ja harmoonilisteks isiksusteks."

Vatikan (Zenit-org.)

Kas väide, et Kristus on ainuke Päästja, on ülbust?

Eelmise aasta lõpus Hispaanias Murcias, Püha Antoniuse katoliiklikus ülikoolis peetud kongressil "Kristus: Tee, Tõde ja Elu", mis tõi kokku tuntud teolooge kogu maailmast, osutas kardinal Ratzinger relativismi eksisammudele.

Ecce Homo, Juan de Juanes
(u 1510–1579)

Kas pole upsakus rääkida religiooniküsimustest, kinnitades, et tõde, ainuke tõde peitub igaühe oma religioonis? Tänapäeval on saanud hüüdlauseks, mis on ühtaegu lihtsamelne ja ülbust, et igaüks omab tõde. Inimesi, kes seda väidavad, et saa võtta tõsiselt, sest tõde ei saa keegi omada, me saame olla ainult tõde otsinguil. Sellele kinnitusele võib ju vastu väita, et mis otsingud need on, kui me kunagi ei saa jõuda eesmärgini? Kuid kas need inimesed tõesti otsivad või on asi selles, et nad ei tahagi tõde leida, sest seda, mida nad leiavad, ei tohiks olemas olla! Muidugi ei saa tõde olla omand; ma pean ennekõike alandlikult vastu võtma teadmise isiklikust riskist ja aktsepteerima teadmist nagu andi, mille vääriline ma ei ole, mille üle ma ei saa uhkust tunda, nagu oleks see minu saavutus. Kui mulle on antud tõde, pean ma võtma seda kui vastutust, mis alati eeldab teiste teenimist. Usk kinnitab ka, et see, mida me teame ja reaalsus ise erinevad lõpmatult rohkem kui sarnanevad. Tegelikult on upsakas relativist. Kas see pole ülbust väita, et Jumal ei saa meile anda tõeandi? Kas Jumala poolt pole põlguse näitamine see, kui Ta ütleb, et me oleme sündinud pimedatena ja tõde ei puutu meisse? Tõeline upsakus on tahta võtta endale Jumala koht ja määrata, kes me oleme, mida me teeme, mida me tahame teha iseendast ja maailmast. Seepärast ainus asi, mida me saame teha, on alandlikult ära tunda, et me oleme vääritud sõnumivijjad, kes ei kuuluta iseendast, vaid kes räägivad püha kartusega sellest, mis ei ole meie oma, vaid mis tuleb Jumalalt. Ainult sel viisil on misjon mõistetav, kui see ei tähenda vaimulikku kolonialismi, teiste allasurumist enda kultuurile ja ideedele. Esiteks kutsub misjon valmistuma märtriks saamiseks, tahtmisele kaotada iseennast tõearmastuse ja ligimesearmastuse pärast. Ainult selline misjon on usutav. Tõde ei saa ega tohi omada ühtegi teist relva peale ta enda.

(Murcia, dets. 2002, *Zenit-org.*)

Entsüklika *Ecclesia de Eucharistia*

Suurel Neljapäeval avaldas paavst Johannes Paulus II entsüklika "**Ecclesia de eucharistia**." Oma 14. entsüklikas tahab paavst Johannes Paulus II esitada sügavama mõtiskluse armulauamüsteeriumi seosest Kirikuga.

Seda peetakse tema kõige isiklikumaks entsüklikaks. See on väga isikliku lähene-misega kirjutatud tekst, kus leidub meenutusi, poeetilisi osundusi, kujundeid ja üsna isiklikke teemakäsitlusi.

Püha Isa sõnul, armulauaohver, "kristliku elu allikas ja tipp", sisaldab Kiriku kogu vaimuliku rikkuse: Jeesus Kristuse, kes maailma lunastuseks end Isale ohverdab. Seda usu müsteeriumi pühitsedes muudab Kirik paasapüha "kaasaegseks" iga ajastu meeste ja naiste jaoks.

Esimeses peatükis "Usu müsteerium" selgitatakse armulaua ohverduslikku loomust, mis preestri teenimistöö kaudu muudab igal missal sakramentaalselt kohalolevaks ihu, mille Kristus "annab," ja vere, mille ta "valab" maailma päästeks. Armulaua pühitsemine on üks ja seesama ristiohver, mida kuni aegade lõpuni taas kohalolevaks muudetakse. Tulevase riigi pandina tuleb armulaud usklikele meelde nende vastutust praeguse maailma eest, kus nõrgad, kõige väetamad ja vaesemad ootavad abi neilt, kes üksmeelsuse vaimu saavad anda neile põhjust lootuseks.

"Armulaud ehitab kirikut" on teise peatüki pealkiri. Kui ustavad pühale pidusöömaajale tulevad, siis nad võtavad vastu Kristuse, kuid veelgi enam – Kristus võtab vastu neid. Konsekreeritud leib ja vein on jõud, mis loob Kiriku ühtsuse. Kirik ühineb Issandaga, kes armulauaelementide varjus temas elab ja teda üles ehitab. Kirik austab teda mitte ainult pühas missas, vaid kogu aeg, pidades teda oma hinnalisimaks "aardeks."

Kolmas peatükk on mõtisklus "Armulauast ja kiriku apostoolsusest." Nii nagu ei ole kiriku täielikku reaalsust ilma apostelliku järjepidevusest, nii ei ole tõelist armulauda ilma piiskopita. Armulauda pühitsev preester toimib Kristus-Peaa isikus; armulaud ei ole tema omand, preester on vaid selle teener päästetud rahva hüvanguks. Järelikult ei "oma" krist-laskond armulauda, vaid ta saab selle kui anni.

See mõttearendus jätkub neljandas peatükis, "Armulaud ja kiriklik kogukond." Kirik – Kristuse ihu ja vere teenija maailma päästeks – elab kõigest sellest, mis Kristus ise rajas. Ustavana apostlite õpetusele, sakramentide pühitsemises ühendatud, peab ta oma nähtamatut ühtsust ka nähtavalt väljendama. Armulauda ei saa kasutada ühenduse saavutamise vahendina; pigem eeldab see, et ühendus on juba olemas, ja tugevdab seda. Selles kontekstis tuleb rõhutada oikumeenia edendamist, mis peab olema kõigi Issanda järgijate tunnusmärk: armulaud loob ühenduse ja ehitab ühendust, kui seda tões pühitsetakse. Seda ei saa üksikisiku ega mõne kogukonna suvale allutada.

"Armulaupühitsuse väärikus" on viienda peatüki teema. Missa pühitsemise juurde kuuluvad välised märgid toovad esile rõõmu, millega usklikud armulaua, selle võrreldamatu anni ümber kogunevad. Ehitistes, kujudes, maalidel, muusikas, kirjanduses ja üldiselt kõigis kunstivormides võib näha, kuidas Kirik on liialdusi kartmata andnud sajandite vältel tunnistust armastusest, mis teda jumaliku Peigmehega ühendab. Ka tänapäeval tuleb pühitsuste juures ilumeelele toetuda.

Kuues peatükk "Maarja, euharistliku naise koolis" on ajakohane ja omapärane mõtisklus, milles võrreldakse Jumala Ema, kes oma ihus Jeesuse ihu kandes sai esimeseks "tabernaakliks," Kirikuga, kes oma südames hoiab alal ja toob maailmale ohvriks Kristuse ihu ja vere. Armulaud antakse usklikele, et nende elust saaks katkematu ülis-tuslaul Pühima Kolmainuse auks.

Kokkuvõte on nõudlik: need, kes tahavad pühaduse teel käia, ei vaja uusi "programme." Programm on juba olemas: see on Kristus, kes kutsub, et teda tundma õpitaks, armastataks, järgitaks ja kuulutataks. See viiakse ellu armulaua kaudu. Seda võib näha pühakute tunnistusest, kes igal hetkel selle müsteeriumi põhjatust allikast janu leevendasid ning ammutasid sealt vaimujõudu, et elada oma ristimises saadud kutsumuse kohaselt.

(Zenit-org)

Francesco d'Antonio. *Ingliskoor, hilisgootika*

Paavst rõhutab Roosipärja lugemise vajadust. Johannes Paulus II palus kõigil katoliiklastel üle kogu maailma lugeda Roosipärja, "privilegeeritud vahendit rahu ehitamiseks". Selle üleskutsega lõpetas paavst oma sõnumi Maailmamisjoni Pühapäevaks 2003, mida tähistatakse 19. oktoobril (mis kattub Püha Isa 25. pontifikaadiaasta juubeliiga, Ema Teresa õndsakskuulutamise ja Roosipärja-aasta lõpetamisega). "Sõda ja ebaõiglus pärinevad 'jagunenud südamest'. Igaüks, kes ühineb Kristuse müsteeriumiga – ja see on selgelt Roosipärja eesmärk – õpib tundma rahu saladust ja teeb sellest oma elu kavandi. Kui Roosipärg säilitab rahu meie elu kiiruses, võib sellest saada privilegeeritud vahend rahu ehitamisel inimsüdames, perekondades ja rahvaste seas. Koos Maarjaga võime me saavutada kõike tema Pojalt Jeesuselt. Maarja toetusel ei kõhkle me end heldelt pühendamast Rõõmusõnumi kuulutamisele kõigisse maailma otsesse." (Vatikan, 21. veebr. 2003, *Zenit-org.*)

21. märtsil pühendasid Iraagi kristlased oma maa Maarjale, Rahukuningannale Püha Joosepi kirikus Bagdadis, seistes palverännaku Neitsi, Rahukuninganna kuhu ees, mis on Iraagis olnud 1998. aastast alates.

Pärast peaaegu kümnet sajandit eraldatust on **katoliku ja kreeka ortodoksne kirik üksteisele lähenemas**, tundes vajadust väljendada ühist muret Euroopa tuleviku pärast. Selle märgiks on Vatikani delegatsiooni visiit Kreeka pealinna Ateenas ja kogu Kreeka ortodoksi peapiiskopi Tema Õndsus Christodoulose kutsel. See visiit, eesotsas Kristliku Ühtsuse Edendamise Paavstliku Nõukogu presidendi **Walter kardinal Kasperiga**, on vastus Kreeka Ortodoksse Kiriku Püha Sinodi ametlikule visiidile Rooma möödunud aasta märtsis. Peapiiskop Christodoulosele sel puhul saadetud sõnumis kirjutas Johannes Paulus II, et Euroopa tulevik "on nii tähtis, et see peab meid stimuleerima ületama meie eraldatud minevik". Johannes-Paulus II rõhutas "vajadust anda meie usutunnistusele uus, teravam aspekt, nii et Euroopa kristlikud juured hakkaksid saama uut elujõudu meie uuest ühehäälselt usutunnistusest". Omalt poolt märkis kardinal Kasper, et Püha Tooli ja ortodoksi delegatsioonide vahel aset leidvad kohtumised tõestavad, et on valdkondi, milles saab teha koostööd, kinnitamaks Euroopa kristlikke juuri.... Ta teatas ka akadeemilise sümposiumi toimumisest Roomas selle aasta mais, mis on avatud ortodoksi teoloogidele ja käsitleb Peetruse primaati selle piibellikes, patristilistes ja ajaloolistes aspektides. Peapiiskop Christodoulos ütles omakorda kardinalile: "Nüüd kerkib esile uuendatud kontaktide ja koostöö vaim, vaim, mida loodetavasti õnnistab Jumal, nii et meie ühised pingutused ühiste murede edukaks lahendamiseks teoks saaksid." Seejärel loetles peapiiskop väljakutseid, mille ees kristlus täna seisab: "Euroopa ühise kristliku pärandi ja identiteedi kaitsmine; bioetika; inimese hoolimatus looduskeskkonna suhtes; inimõiguste kaitsmine; võitlus terrorismiga; majanduslik ja sotsiaalne ebavõrdsus; rassiline ja religioosne diskrimineerimine." Peapiiskop Christodoulos kutsus omakorda Püha Tooli saatma delegaati 4.-6. mail toimuvale rahvusvahelisele kongressile, mida organiseerib kreekakatoliku kirik. Ateenas aset leidev kohtumine on fookuseeritud moraaliprintsiipidele ja väärtustele, mida usujuhid usuvad tugevdavat tuleviku Euroopat. (Ateena, 14. veebr. 2003, *Zenit-org.*)

+

Euroopa võib kaotada oma identiteedi, kui ta ignoreerib kristluse osatähtsust.

Johannes Paulus II on kaheteistkümne aasta jooksul kolm korda rõhutanud, et Euroopa Põhiseadus peab tunnistama kristluse rolli selle maailmajao ajaloos. Ta ütleb, et Püha Tool on Euroopa ühendamise protsessi algusest peale heaks kiitnud, rõhutades selle vaimset-kultuurilist identiteeti. "See pärand hooletusse või isegi maha jätta tähendaks igatüüpe identiteedi ohustamist ja lõpuks kaotamist." Viidates oma 1999. aasta kirjale *Spes Aedificandi*, millega ta kuulutas välja täiendavad Euroopa kaitsepühakud*, ütleb ta, et kristlus kujutab endast kesket ja määravat elementi selle maailmajao ajaloos. Püha Isa rõhutab vajadust Euroopa põhiseaduslikus hartas selgelt viidata Jumalale ja kristlikule usule. (Castel Candolfo, *Zenit-org.*)

*Euroopa kaitsepühakud on püha Benedictus, püha Siena Katarina, pühad Kyrillos ja Methodios, püha Birgitta ja karmeliidiõde Risti Teresia Benedicta, kelle paavst 11. oktoobril 1998 pühakuks kuulutas.

Munk Kyrillos ja piiskop Methodius, kirjallitsa rajajad

Läkituses septembri alguses Saksamaal Aachenis aset leidnud **17. rahvusvaheliseks kohtumiseks**, kus palvetati rahu eest, ütles **Püha Isa**: "Kristlikud juured ei ole mälestus religioossest endassesulgumisest, vaid vabaduse alus, sest tänu nendele on Euroopa erinevate kultuuride sulandumiskoht

Euroopa kristlikud juured tasakaalustasid teisi kultuuri lähtekohti ja liitsid need tervikuks. Seepärast on Euroopa kutsutud laienemise käigus leidma taas üles see jõud, saades uuesti teadlikuks oma sügavaimaist juurtest. Neid unustada oleks kahjulik. Lihtsalt nende olemasolu eeldamisest ei piisa, et hingi sütitada. Kui neist vaikida, närbuvad südamed.

Euroopa on praeguses ja tulevikumaailmas seda tugevam, mida enam ta ammutab jõudu oma usuliste ja kultuuriliste traditsioonide lähteist."

+

Euroopa Komisjoni presidendi

Romano Prodi arvates tuleks konstitutsioonileppes tunnustada Euroopa ja kristluse lahutamatu seost: "Monoteistlikud religioonid, iseäranis kristlik religioon, on olnud üks Euroopa põhiline lähtealus ja arengutegur, kuna Euroopa ajalugu ja kristluse ajalugu on lahutamatu seotud. Kristlike juurte tunnistamine ei takista meid avastamast juuri, mis ühendavad Euroopat Iisraeli rahvaga, ja kinnitamast meie tahet nendega dialoogi pidada.

Vastupidi, erinevatest vaimsustest alguse saanud väärtuste kohtumine võib aidata kaasa veelgi ulatuslikumale lõimumisele, võimaldades ületada vastuolud, mis meid sajandite vältel lahutanud on."

+

Euroopa Parlamendi täiskogu lükkas 25. septembril tagasi ettepaneku mainida Euroopa konstitutsioonis Euroopa juutlikke ja kristlikke juuri.

Ettepanek lükati tagasi hääletustulemusega 283:211. Hääletamisega selgitati parlamendi seisukohta Roomas toimuvaks valitsustevaheliseks kohtumiseks, kus konstitutsiooni eelnõu heaks kiidetakse.

Ettepaneku esitas Euroopa Rahvapartei, mis taotles, et tekstis viidataks ka Euroopa juutlikele ja kristlikele juurtele, ent ei esitanud täpset sõnastust.

Samale tulemusele jõuti ka teise parandusettepaneku suhtes, mille esitas Euroopa Rahvaste Liit – tunnustada selgelt kristluse pärandit, mis on Euroopa ajaloosse ja kultuurilisse olemusse sisse kirjutatud

Ehkki Euroopa Rahvaparteil on Euroopa Parlamendis enamus, ei saavutatud enamuse nõusolekut.

Euroopa Rahvapartei president väljendas kahetsust paranduse tagasilükkamise üle, kuid selgitas, et Euroopa Konvendi poolt esitatud konstitutsiooni eelnõu algusosas viidatakse siiski religioossele pärandile. Ning 51. artiklis tunnustatakse kirikute ja kogukondade staatust, kes jagavad ühist usku.

Viimane sõna jääb nüüd Euroopa Liidu valitsustele – neil on võimalus konstitutsiooni eelnõu veel muuta.

+

+

23. detsembrist 5. jaanuarini viibis Eestis meie piiskop **Peter Stephan Zurbriggen**. Tallinnas pidas ta pidulikud Missad Jõululaupäeval ja 1. jaanuaril, Püha Jumalaema Maarja suupühäl.

Taas oli meil au oma piiskoppi näha **Pühal Nädalal**, mil ta pidas Pühad Missad kolmapäeval, neljapäeval ja Ülestõusmise vigiilial, 19. aprillil, mil ta ristis neli täiskasvanut ja ühe lapse ning võttis Kirikusse vastu neli konvertiiti.

Nelipühil, 8. juunil **konfirmeeris** peapiiskop Zurbriggen Peeter-Pauli kirikus 23 katoliiklast. Kogudusepreester **isa Alfonso** oli eelnevalt läbi viinud kinnitatavatele ettevalmistuskursused.

+

Märtsis avati Hiiu maal **Toomas Abilise** koostatud Tallinna Linnamuuseumi näitus katoliikluse ajaloost Eestis **Maarjamaa tagasitulek**, mida eksponeeriti eelmisel aastal Tallinnas ja Narvas. Edasi rändas näitus Haapsallu ja Rakverre.

+

Märtsist on Pirita kloostris päriks tagasi eestisoost **õde Debora**. Ta õppis Paavstlikus Gregoriuse ülikoolis religiooniteadusi ja sooritas möödunud aasta aprillis magistrieksamid. Praegu on käsil diplomitöö.

+

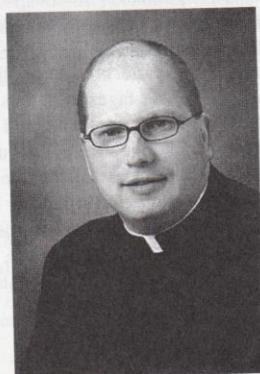
1. juunil lahkus Tallinna koguduse vikaarpreester **isa James Starasinich** Ameerika Ühendriikidesse, kus temast sai Guami *Redemptoris Mater* seminari rektor.

+

13.–15. juunil külastasid palverändurid Leedumaad, seekord marsruudil Vilnius–Kaunas–Siluvoje–Ristimägi. Palverändur proua Valerija Põllupüü jutustab, et tugevaim elamus oli kahtlemata Siluvojes, kus nuttev Neitsi Maarja, Poeg süles, end 14. sajandil ilmutas. Kivi, millel ta seisis, oleks käega katsudes nagu soe, sealt hoovab otsekui energiat. 1993. aastal Baltikumi külastades, käis paavst Johannes Paulus II ka Siluvojes ja suudles seda kivi. Neitsi Maarja ilmutuspaika rajati väike kabel, mille kalvinistid hävitasid. Praegu seisab seal uhke basiilika. Sel sügisel avatakse Siluvojes Püha Vaimu keskus mitmesuguste kristlike ürituste jaoks, sealhulgas ka palverändurite peatuspaigaks, ja uus seminar.

Neitsi Maarja ikoon Siluvoje
basiilikas

Ain Leetma

28. juunil pühitseti Kanadas Whitehorse'is preestriks Pärnust pärit **Ain Leetma**. Sellel suvel viibis ta mõnda aega ka Eestis ning pühitses missat Pärnus ja Tallinnas.

5. juulil toimus tavapärase palverännak **Viru-Nigulasse**.

+

20. augustil saabus Eestisse isa **Gustavo Alfaro**, kes on ka varasematel aastatel Valga ja Tallinna koguduse juures abiks olnud. Seekord jääb ta Eestisse loodetavasti vähemalt mõneks aastaks.

+

20. septembril algas **lastekatehheesi töö**. Toimus missa ja pärast missat oli koosviibimine laste ja nende vanematega, kus arutati edasisi tegevusplaanide. Kavas on lastemissa iga kuu esimesel pühapäeval kell 11.30 Pühade Peetruse ja Pauluse kiriku krüptis, usuõpetuse tund iga kuu teisel ja neljandal laupäeval kell 11.00 ning laulutund iga kuu kolmandal laupäeval. Jõuludeks valmib muusikaline jõulunäidend.

Peale selle algavad sel sügisel noorteõhtud, mis leiavad aset üks kord nädalas kiriku krüptis.

+

Septembris tähistati Tartu Katoliku Kooli kümnendat aastapäeva.

+

12. oktoobril tähistasime paavst **Johannes Paulus II** külaskäigu 10. aastapäeva. Missat pühitses kardinal Janis Pujats Riiast. Kohal olid ka peapiiskop Peter Stephan Zurbriggen, külalised teistest kirikutest ning Eestis tegutsevate ordude ja kongregatsioonide esindajad. Õhtul toimus kontsert.

+

19. oktoobril tähistati paavst **Johannes Paulus II** paavstiks valimise 25. aastapäeva ning **Ena Teresa Kalkuttast** õndsakskuulutamist.

+

Teated

22. novembril tähistame kümne aasta möödumist päevast, mil Narva koguduses pühitseti esimest korda missat.

23. novembril antakse Ukraina kreeka-katoliku kogudusele Tallinnas kanoonilised koguduse õigused.

NB! Eelmises Kiriku Elu numbris ilmunud isa Xavier Riera artiklis "Püha Josemaria: kristlik optimism ja tavaline elu" (lk 15–16) tuleb õigeks lugeda viimased read: "valmistades ette inimesi, kes nagu valjuhääldid lubavad, et **Ilmutuse rikkalikkus ei ammendu kunagi**, ja Kirik, hoolimata meie vigadest ja viletsusest, püsib alati noor ja viljakas."

Salve, Regina

Ant.
I
S Al- ve, * Re- gí- na, ma- ter mi- se- ri- córdi- æ :

Vi- ta, dulcé- do, et spes nostra, sal- ve. Ad te
clamá- mus, éxsu- les, fí- li- i He- væ. Ad te suspi- rá-
mus, geméntes et flentes in hac lacrimá- rum val- le.

E- ia ergo, Advo- cá- ta nostra, il- los tu- os mi- se-
ri- cór- des ó- cu- los ad nos convér- te. Et Je- sum, be-
ne- dí- ctum fructum ventris tu- i, no- bis post hoc exsí-
li- um osténde : O cle- mens : O pi- a : O
dulcis * Virgo Ma- ri- a.